

staar i, at man kan træde ud af Folketirken og danne Samfund udenfor den; thi Grundloven har ikke givet nogen Kirkelig Frihed indenfor den. Der er vel forudsat, at Folketirkens gamle Samfundstilstand skulde omordnes, men denne Omordning har den udsat til en senere Tid. Naar vi nu søge efterhaanden ganske lempelig at røre ved de gamle, nedarvede Tvangsforhold, thi saaledes kan jeg vel kalde dem, og derimod at indføre noget af den Frihed i Folketirken, som Grundloven har givet udenfor den, og som vi maa ønske, at dens Medlemmer kunne faae Del i, uden at skulle lide den ved en Udtrædelse og ved det hele deraf følgende haade dandelige og tiuelige Tab, saa siger det ærede Medlem, at det skulde vi ikke gjøre. Altsaa er det ligefrem det ærede Medlems Tanke, at vi skulde drive de Folk, der ville være selvvirksomme, ud af Folketirken. Jeg kan ikke se Andet, end at det vistelig maa være Konsekvensen af hans Tankegang, men det er aldeles det Modsatte af det, som i det Mindste jeg ønsker, og jeg tror ogsaa, man kan sige, af det, som har været Grundlovens og den grundlovgivende Rigsforsamlings Tanke. Det har netop været dennes Tanke, at den Frihed, som har faaet sit Præg gennem hele Grundloven, ogsaa efterhaanden skulde blive Folketirken til Del, men at det skulde ske senere hen, fordi man paa den Tid ikke vilde omfatte Mere, end man kunde magte. Det Forslag, som her ligger for, er jo et ligefremt Fremskridt til at give Menighederne noget af den Selvvirksomhed, som det ærede Medlem beklager, ikke findes. Han indrømmer, at de hidtilværende Forhold i denne Henseende have for en stor Del ødelagt Menighedslivet; nu ville vi netop søge lempelig at ændre disse tidligere Forhold, for at tage de Bånd bort, som hindre Selvvirksomhed, og saa siger det ærede Medlem: Nej, gjør ikke det, men lad dem gaa ud af Folketirken og der røre sig frit. Denne Tankegang kan jeg aldeles ikke gaa ind paa.

Bale: Jeg kan med min bedste Villie ikke se rettere, end at det ærede Medlem, som nu satte sig, fuldstændig har misforstaaet mine Ord; han har lagt mig Ord i Munden, som jeg slet ikke har villet sige. Jeg har f. Ex.

ikke talt det Mindste om, at jeg vilde have Folk til at gaa ud af Folketirken, men netop fordi han under den foregaaende Sags Behandling fremkom med en Ytring om, at man maatte holde sammen imod andre Kræfter, udtalte jeg, at de Midler, som vare nedlagte i disse Love, ikke vare tilstrækkelige til at imødegaa disse Kræfter; der maatte andre Kræfter til. Stiller jeg mig paa Folketirkens Stade, paa den Folketirkens Stade, som er grundlagt ved vor Forsatning, vil jeg sige, at jeg, hvis jeg bliver Medlem af den Menighed i de paa Landet, uden at spørge Bisop, Provst, Præst eller Skolelærer kan virke med de rige Midler, som Grundloven ligefrem har givet ved Forsamlinger i alle Retninger til Oplyselse af Troslivet, og indenfor Folketirkens Grændser, benyttende mig af Folketirkens Midler. Jeg haaber, at det ærede Medlem, naar han ser ret efter, vil fatte, at der foruden Bisop, Provst, Præst og Kirkesanger er flere i Folketirken, som kunne virke, og jeg henvender min Opfordring til disse Mand, om de dog ikke paa egen Haand ville røre sig en lille Smule uden at se hen til disse Love; det er det, jeg har sagt. Jeg har slet ikke sagt, at de skulde gaa ud af Folketirken, men jeg mener, at der er rigelige Midler for dem, og jeg opfordrer Folk rundt omkring i Menighederne til heller i Dag end i Morgen at samvirke paa denne Maade uden at spørge de dem uvekkende Myndigheder om, hvorledes de ville ordne sig. De bør sige: Vi staa paa Folketirkens Grund; vi ere de, vi ere; vi ville rundt omkring i Sognene forberede en Tilstand, som vi ville ordne paa den bedste Maade, og luffer man Kirken for dem — der er dog i den sidste vedtagne Lov aabnet en lille Sprække, som de kunne gaa ind af — ville de nok rundt omkring faae andre Steder at komme ind i, men de blive bestandig paa Folketirkens Grund. Den Gang, jeg talte om, at der i Folketivet var andre Kræfter, som stode op, vilde jeg slet ikke forsvare noget Menneske; jeg tager ikke Parti for Noget, men finder en Mand sig kaldet til at tale gudelige og vækkende Ord til sine Medborgere, medens han dog bliver paa Folketirkens Grund, er det Noget, jeg paa skønner, og jeg veed, at man mangfoldige